

AVTOMOBIL DVIGATELIGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH VA UNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI

Otaqulov Jahongir
To'xtaboyev Jahongir

Yangiqo'rg'on tuman 2-son texnikumi o'qituvchilari

Annotatsiya: Ushbu maqolada avtomobil dvigateliga texnik xizmat ko'rsatishning ahamiyati, uning asosiy tizimlari, xizmat ko'rsatish tartibi hamda dvigatel samaradorligini oshirish usullari bayon etilgan. Material texnikum talabalari uchun mo'ljallangan.

Kalit so'zlar: dvigatel, texnik xizmat, moylash tizimi, sovitish tizimi, filtr, yonilg'i tizimi, diagnostika, samaradorlik.

Avtomobil dvigateli transport vositasining asosiy harakatlantiruvchi qismi hisoblanadi. Dvigatelning samarali ishlashi avtomobilning ishonchliligi, yoqilg'i tejamkorligi va xavfsizligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli dvigatelga muntazam va sifatli texnik xizmat ko'rsatish muhim hisoblanadi.

Dvigatelga texnik xizmat ko'rsatishning ahamiyati

Texnik xizmat quyidagi vazifalarni bajaradi:

- detallar yeyilishini kamaytiradi;
- ortiqcha qizib ketishni oldini oladi;
- yonilg'i sarfini kamaytiradi;
- nosozliklarni erta aniqlaydi;
- dvigatel xizmat muddatini uzaytiradi.

Moylash tizimiga xizmat ko'rsatish

Moylash tizimi detallar orasidagi ishqalanishni kamaytiradi va ularni sovitadi. Asosiy ishlar:

- moy darajasini tekshirish;
- moyni o'z vaqtida almashtirish;
- moy filtrini yangilash;
- moy sizib chiqishini nazorat qilish.

Sovitish tizimiga xizmat ko'rsatish

Dvigatel ishlaganda yuqori harorat hosil bo'ladi. Sovitish tizimi uni me'yorida ushlab turadi.

- sovitish suyuqligini tekshirish;
- radiator va shlanglarni ko'zdan kechirish;
- termostat va nasosni tekshirish;
- antifrizni mavsumga qarab almashtirish.

Yonilg'i va havo tizimiga xizmat ko'rsatish

Toza havo va sifatli yonilg'i dvigatel samaradorligini oshiradi.

- havo filtrini almashtirish;

- yonilg'i filtrini yangilash;
- purkagichlarni tekshirish;
- tizimdagi sizib chiqishlarni bartaraf etish.

Yondirish tizimini tekshirish

Benzin dvigatellarida:

- shamlarni tekshirish va almashtirish;
- yuqori kuchlanish simlarini nazorat qilish;
- elektron boshqaruv tizimini diagnostika qilish zarur.

Dvigatel samaradorligini oshirish usullari

- texnik xizmatni o'z vaqtida bajarish;
- sifatli moy va yonilg'idan foydalanish;
- dvigatelni ortiqcha yuklamaslik;
- sovuq dvigatelni darhol yuqori aylanishda ishlatmaslik;
- zamonaviy diagnostika uskunalardan foydalanish.

Diagnostika

Elektron diagnostika yordamida sensorlar, yonilg'i sarfi va dvigatelning umumiy holatini aniqlash mumkin. Bu yirik nosozliklarning oldini olishga yordam beradi.

Dvigatelga o'z vaqtida texnik xizmat ko'rsatish uning uzoq muddat ishonchli va samarali ishlashini ta'minlaydi. Texnikum talabalari uchun ushbu bilimlar kelajakdagi kasbiy faoliyatda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash. – Toshkent, 2021.
2. Ichki yonuv dvigatellari asoslari. – O'quv qo'llanma.
3. Transport vositalarining tuzilishi va ekspluatatsiyasi.
4. Zamonaviy avtomobil servis texnologiyalari.